

7 september 2023

Standaardistieraad Onderwijs & Forum Standaardisatie

**Forum
Standaardisatie**

Standaard Samenwerken

Forum Standaardisatie

Standaard Samenwerken

Waarom ook al weer?

Lek maakte het mogelijk om te e-mailen uit naam van Rijksoverheid en RIVM

03 april 2020 14:55

Laatste update: 03 april 2020 17:49

44 NUjj-reacties

Criminelen en anderen kwaadwillenden konden door niet goed ingestelde instellingen e-mailen uit naam van de Rijksoverheid en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), bevestigen woordvoerders van beide organisaties vrijdag na berichtgeving door

[RTL Nieuws.](#)

Groot datalek bij Jeugdriagg: medische dossiers kwetsbare kinderen gelekt

01 oktober 2020 12:56

Aangepast: 01 oktober 2020 13:45

5 VRAGEN OVER PHISHING

Phishingmails worden steeds echter

Afgelopen jaar maakten criminelen bijna 4 miljoen euro buit met phishingfraude bij internetbankieren. In 2017 was dat nog iets meer dan een miljoen. Vooral 'speervissen', gericht op een specifieke persoon, is lucratief.

Waarom is phishing toegenomen?

Fraudeurs gaan steeds gefortueerder te werk. Volgens Betaalvereniging Nederland wordt de kwaliteit van valse e-mails en websites beter. Hier worden slachtoffers naartoe gelokt waar ze, in de veronderstelling dat ze op de site van hun eigen bank zijn, inloggen met hun wachtwoord en hun rekeningnummer of creditcardnummer prijsgeven.

Vluchtig opgestelde teksten in slecht Nederlands maken plaats voor keurig opgestelde documenten met minder taalfouten en betere vormgeving en opmaak. Daarnaast kunnen criminelen tegenwoordig eenvoudig software kopen waarmee ze zonder diepgaande programmeerkennis snel een valse website of e-mail kunnen maken. Zo kunnen aanvallen makkelijker, vaker en grootschaliger worden uitgevoerd.

Gebeurt phishing alleen via e-mail?

Criminelen benaderen slachtoffers vaker via sociale media, zoals Facebook en WhatsApp. WhatsAppfraude

De campagne 'Veilig bankieren: Hang op, klik weg, bel uw bank!'

is een vorm van 'spearphishing'. Engels voor speervissen. Met speervissen wil een oplichter niet met een 'visser' zo veel mogelijk slachtoffers maken, maar richt hij zich specifiek op een individu. Dat gaat zo: de

oplichter stuurt een appje naar het slachtoffer en doet zich voor als familielid of vriend, door een profielfoto te kopiëren van bijvoorbeeld Facebook. De oplichter vindt de telefoonnummers van zijn doelwit op sites zoals

Marktplaats. Daar vindt hij ook namen van familieleden en gesprekken die hij kan gebruiken om zich in zijn rol in te leven. De 'bekende' zegt in dringende geldnood te zitten en vraagt het slachtoffer om geld over te maken.

Hoe is speervissen te herkennen?

Het taalgebruik van het appje verdraagt vaak de fraudeur. Een oplichter die zich voor doet als een vriend of kennis van wie je weet dat die growt van taalfouten, valt door de mand als hij appt: 'Hey Dit is me nieuwe nummer, me oude telefoon is kapot'. Ook is het bij twijfel een goed idee om te bellen met de betreffende vriend of kennis om te vragen of het verhaal klopt. Bellen met de fraudeur schept ook snel duidelijkheid. Dat wil hij namelijk niet. Hij beweert dat dit niet kan of lukt, vanwege bijvoorbeeld een kapotte microfoon of slechte ontvangst.

De fraude met betaalpassen is daarentegen juist afgenomen. Hoe komt dat?

Nederlanders gaan zorgvuldiger om met hun bankpassen en pincodes,

vermoedt een woordvoerder van Betaalvereniging Nederland. Een tweede oorzaak ligt bij de toename van contactloos betalen. 'De vorm van betaalpasfraude die verreweg het meest gemeld wordt, is het afdrukken van de pincode gevolgd door het rollen van de betaalpas. Door contactloos te betalen hoeft je veel minder vaak je pincode in te tikken. Een fraudeur heeft dan ook geen gelegenheid om de pincode af te kijken.'

Heeft de anti-phishingcampagne van de banken dan niets opgeleverd?

Zeker wel, stelt de Betaalvereniging Nederland. Met de slogan 'Hang op, klik weg, bel uw bank!', voeren de branchevereniging en de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) al jarenlang campagne voor veilig bankieren. Hoewel de schade door phishing is toegenomen, denkt de branchevereniging dat de campagne wel effectief is. 'Als we geen campagne zouden voeren, zou de schade nog groter zijn', aldus de woordvoerder.

Kirsten Zwanenburg

de dossiers psychische ningen

Waarom ook al weer?

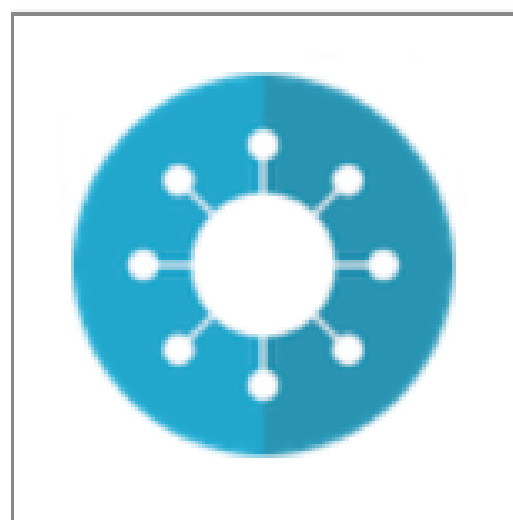
presented by:
Certified
Secure

Nieuws

Achtergrond

Community

Nieuws

Overheid blijft rioolwatersurveillance gebruiken voor monitoring coronavirus

zaterdag 2 april 2022, 13:08 door **Redactie**, 6 reacties

De overheid blijft gebruikmaken van rioolwatersurveillance om de verspreiding van het coronavirus te monitoren, zo blijkt uit de langetermijnstrategie van het kabinet. Het monitoren van rioolwater op virusdeeltjes wordt sinds 2020 toegepast. Van meer dan driehonderd rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland wordt vier keer per week het rioolwater verzameld en door het RIVM op virusdeeltjes getest. Het kabinet wil dit blijven doen.

Waarom ook al weer?

Forum
Standaardisatie

Standaard Samenwerken

Forum Standaardisatie

overheidsbrede samenstelling, met beleid & uitvoering, wetenschap & bedrijfsleven:

Larissa Zegveld, voorzitter (Kennisnet)

Rudi Bekkers (Universiteit Eindhoven)

Renate de Vree (Betaalvereniging)

Tom Kok, secretaris (Logius)

Cor Franke (Franke Interim Management)

Olivier van der Post (namens CIO Rijk)

Floor Jas (Surfnet)

Lindy van de Westelaken (BZK/DO)

Peter den Held (Gemeente Rotterdam)

Jolien van Zetten (NEN)

Thomas Faber (EZK/DE)

Benno Overeinder (NLnet Labs)

Friso Penninga (Geonovum)

Theo Peters (VNG Realisatie)

Geert-Jan van de Ven (Manifestgroep/CIP)

Marc van Hilvoorde (FIN/Belastingdienst)

Gerard Smits (Waterschapshuis)

Hans Tijl (IPO)

Michiel Steltman (DINL)

Gino Laan (Manifestgroep/Rinis)

Forum Standaardisatie

In 2006 opgericht om interoperabiliteit van de digitale overheid en de digitale economie te vergroten. Opdrachtgevers zijn BZK en EZK.

1. Forum adviseert overheidsbrede OBDO (voorheen Nationaal Beraad & College Standaardisatie). OBDO beslist.
2. Belangrijkste middel is de 'Pas toe of leg uit'-lijst, met bestaande **open standaarden**. Deze zijn niet leveranciersgebonden & helpen vendor-lockin beperken.
<https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/lijst/verplicht>
3. Ze helpen overheidsorganisaties (met verschillende leveranciers) digitaal te kunnen samenwerken in ketens, gegevens te kunnen hergebruiken en eenduidig met bedrijven & burgers te communiceren.
4. Doen verkenningen naar 'bovensectorale problemen/kansen zonder eigenaar'

Forum Standaardisatie

In 2006 opgericht om internet van de digitale overheid en de digitale economie te vergroten. Opgericht door BZK en EZK.

1. Forum adviseert over (Forum Standaardisatie). Open (Rheem Nationaal Beraad & College

2. Belangrijkste middelen zijn **standaarden**. Dit helpt om te beperken. **Open** uit lijst, met bestaande **open** is gebonden & helpen vendor-lockin te

<https://www.fc>

3. Ze helpen overheid en bedrijven (dat verschillende leveranciers) digitaal te kunnen samenwerken. Dit helpt om gegevens te kunnen hergebruiken, en te communiceren.

4. Doen verkenningen naar 'bovensectorale problemen/kansen zonder eigenaar'

Lijst verplichte open standaarden

PAS TOE OF LEG UIT
VERSIE NOVEMBER 2017

Internet en beveiliging	
DNSSEC	Beveiligde domeinnaam
DKIM	Preventie van mailspoofing/phishing
HTTPS en HSTS	Beveiligd, versleuteld webverkeer
IPv4 & IPv6	Internetnummers
ISO 27001	Managementsysteem
ISO 27002	informatiebeveiliging
SAML	Richtlijnen en principes informatie-beveiliging
SPF	Inloggegevens
STARTTLS en DANE	Preventie van mailspoofing/phishing
STIX / TAXII	Beveiligd, versleuteld mailverkeer
TLS	Uitwisseling van dreiginginformatie
WPA 2 Enterprise	Beveiligde, versleutelde verbinding
	Toegang tot een WiFi-netwerk met account
Document en (web/app)content	
Ades Baseline Profiles	Digitale handtekeningen
CMS	Content-uitwisseling tussen CMS-/DMS-systemen
Digitoegankelijk	Toegankelijkheid websites
ODF	Documentbewerking
OWMS	Metadata overheidsinformatie
Open 1.2	Documentpublicatie

[open-standaarden/lijs/verplicht](https://www.fc/open-standaarden/lijs/verplicht)

Forum
Standaardisatie

Standaard Samenwerken

Waarom ook al weer?

Lek maakte het mogelijk om te e-mailen uit naam van Rijksoverheid en RIVM

03 april 2020 14:55

Laatste update: 03 april 2020 17:49

44 NUjjj-reacties

Criminelen en anderen kwaadwillenden konden door niet goed ingestelde instellingen e-mailen uit naam van de Rijksoverheid en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), bevestigen woordvoerders van beide organisaties vrijdag na berichtgeving door

[RTL Nieuws.](#)

Groot datalek bij Jeugdriagg: medische dossiers kwetsbare kinderen gelekt

01 oktober 2020 12:56

Aangepast: 01 oktober 2020 13:45

Phishingmails worden steeds echter

Afgelopen jaar maakten criminelen bijna 4 miljoen euro buit met phishingfraude bij internetbankieren. In 2017 was dat nog iets meer dan een miljoen. Vooral 'speervissen', gericht op een specifieke persoon, is lucratief.

Waardoor is phishing toegenomen?
Fraudeurs gaan steeds gefortifieerder te werk. Volgens Betaalvereniging Nederland wordt de kwaliteit van valse e-mails en websites beter. Hier worden slachtoffers naartoe gelokt waar ze, in de veronderstelling dat ze op de site van hun eigen bank zijn, inloggen met hun wachtwoord en hun rekeningnummer of creditcardnummer prijsgeven.

Vluchtig opgestelde teksten in slecht Nederlands maken plaats voor keurig opgestelde documenten met minder taalfouten en betere vormgeving en opmaak. Daarnaast kunnen criminelen tegenwoordig eenvoudig software kopen waarmee ze zonder diepgaande programmeerkennis snel een valse website of e-mail kunnen maken. Zo kunnen aanvallen makkelijker, vaker en grootschaliger worden uitgevoerd.

Gebeurt phishing alleen via e-mail?
Criminelen benaderen slachtoffers vaker via sociale media, zoals Facebook en WhatsApp. WhatsAppfraude

De campagne 'Veilig bankieren: 'Hang op, klik weg, bel uw bank!'

is een vorm van 'spearphishing'. Engels voor speervissen. Met speervissen wil een oplichter niet met een 'visser' zo veel mogelijk slachtoffers maken, maar richt hij zich specifiek op een individu. Dat gaat zo: de

oplichter stuurt een appje naar het slachtoffer en doet zich voor als familielid of vriend, door een profielfoto te kopiëren van bijvoorbeeld Facebook. De oplichter vindt de telefoonnummers van zijn doelwit op sites zoals

Marktplaats. Daar vindt hij ook namen van familieleden en gesprekken die hij kan gebruiken om zich in zijn rol in te leven. De 'bekende' zegt in dringende geldnood te zitten en vraagt het slachtoffer om geld over te maken.

Hoe is speervissen te herkennen?
Het taalgebruik van het appje verdraait vaak de fraudeur. Een oplichter die zich voor doet als een vriend of kennis van wie je weet dat die growt van taalfouten, valt door de mand als hij appt: 'Hey Dit is me nieuwe nummer, me oude telefoon is kapot'. Ook is het bij twijfel een goed idee om te bellen met de betreffende vriend of kennis om te vragen of het verhaal klopt. Bellen met de fraudeur schept ook snel duidelijkheid. Dat wil hij namelijk niet. Hij beweert dat dit niet kan of lukt, vanwege bijvoorbeeld een kapotte microfoon of slechte ontvangst.

De fraude met betaalpassen is daarentegen juist afgenomen. Hoe komt dat?
Nederlanders gaan zorgvuldiger om met hun bankpassen en pincodes,

vermoedt een woordvoerder van Betaalvereniging Nederland. Een tweede oorzaak ligt bij de toename van contactloos betalen. 'De vorm van betaalpasfraude die verreweg het meest gemeld wordt, is het afdrukken van de pincode gevolgd door het rollen van de betaalpas. Door contactloos te betalen hoeft je veel minder vaak je pincode in te tikken. Een fraudeur heeft dan ook geen gelegenheid om de pincode af te kijken.'

Heeft de anti-phishingcampagne van de banken dan niets opgeleverd?
Zeker wel, stelt de Betaalvereniging Nederland. Met de slogan 'Hang op, klik weg, bel uw bank!', voeren de branchevereniging en de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) al jarenlang campagne voor veilig bankieren. Hoewel de schade door phishing is toegenomen, denkt de branchevereniging dat de campagne wel effectief is. 'Als we geen campagne zouden voeren, zou de schade nog groter zijn', aldus de woordvoerder.
Kirsten Zwanenburg

de dossiers
psychische
ningen

Waarom ook al weer?

security.nl presented by: Certified Secure

Nieuws   Achtergrond   Community

Nieuws

 Overheid blijft rioolwatersurveillance gebruiken voor monitoring coronavirus

zaterdag 2 april 2022, 13:08 door **Redactie**, 6 reacties

De overheid blijft gebruikmaken van rioolwatersurveillance om de verspreiding van het coronavirus te monitoren, zo blijkt uit de langetermijnstrategie van het kabinet. Het monitoren van rioolwater op virusdeeltjes wordt sinds 2020 toegepast. Van meer dan driehonderd rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland wordt vier keer per week het rioolwater verzameld en door het RIVM op virusdeeltjes getest. Het kabinet wil dit blijven doen.

Waarom ook al weer?

Forum Standaardisatie

Standaard Samenwerken

80% van werk Forum =
'Pas toe of leg uit'-lijst

Ontwikkelen

Adoptie

Beheer

- Afspreken / Status geven
- Stimuleren
- Meten

Moderne Internetstandaarden zorgen voor meer betrouwbaarheid en verdere groei van het Internet.
Gebruik jij ze al?

Test je website

Modern adres? Ondertekend domein?
Beveiligde verbinding? Beveiligingsopties?

[over de test](#) >

Jouw website-domeinnaam:

Start test

Test je e-mail

Modern adres? Ondertekend domein? Anti-phishing? Beveiligde verbinding?

[over de test](#) >

Jouw e-mailadres:

Start test

Test je verbinding

Moderne adressen bereikbaar?
Domein-handtekeningen gecontroleerd?

[over de test](#) >

Start test

Nieuws

Lancering Hall of Fame voor Hosters >

Nieuwe versie Internet.nl: X-XSS-Protection verwijderd en verbetering voor geen-MX-domeinen >

Nieuwe TLS-richtlijnen geland in >

Hall of Fame

1153 domeinen met dubbele 100%

Laatste toevoeging: 02-02-2021

✓ [24ba.se](#)

✓ [24base.net](#)

✓ [24base.eu](#)

Statistieken

349863 websitetesten

✓ 100%-score: 13882 websites

✗ 0-99%-score: 335981 websites

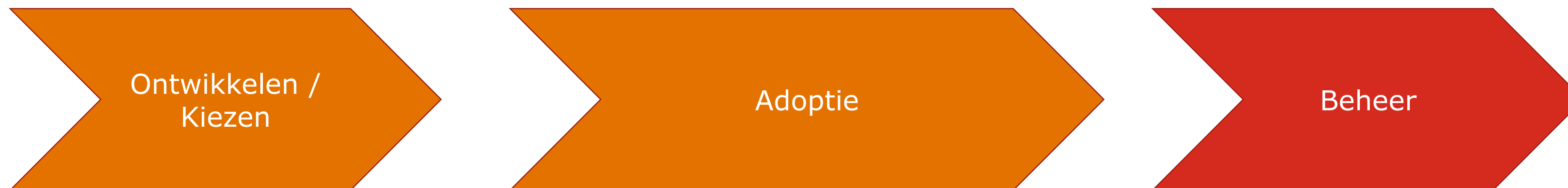
134625 e-mailtesten

✓ 100%-score: 3481 mailservers

✗ 0-99%-score: 131144 mailservers

Nieuwe kansen

- Signaleren
- Agenderen
- Adresseren
- Operationaliseren

Synergie Standaardisatie- raad onderwijs & Forum Standaardisatie?

- Onderwijs gebruiker van 'Pas toe of leg uit - standaarden, zoals informatieveiligheid standaarden:

Edustandaard: Uniforme Beveiligings Voorschriften (UBV)

(toelichting Jordy van den Elshout van Kennisnet)

Synergie Standaardisatie- raad onderwijs & Forum Standaardisatie?

- Onderwijs gebruiker van 'Pas toe of leg uit' - standaarden, zoals informatieveiligheid standaarden
- Onderwijs zou 'Pas toe of leg uit' lijst als boven sectoraal instrument kunnen gebruiken
- Leren van elkaar (proces, handreikingen, adoptie)
- Link met/in Forum?
- Suggesties leden raad?

Vragen?

Forum Standaardisatie is bereikbaar via:

1

www.forumstandaardisatie.nl

2

info@forumstandaardisatie.nl

3

070 - 888 7776

4

Twitter: @openstandaarden

Youtube

Linkedin

Mastodon:

<https://social.overheid.nl/@forumstandaardisatie>

**Forum
Standaardisatie**

Standaard Samenwerken

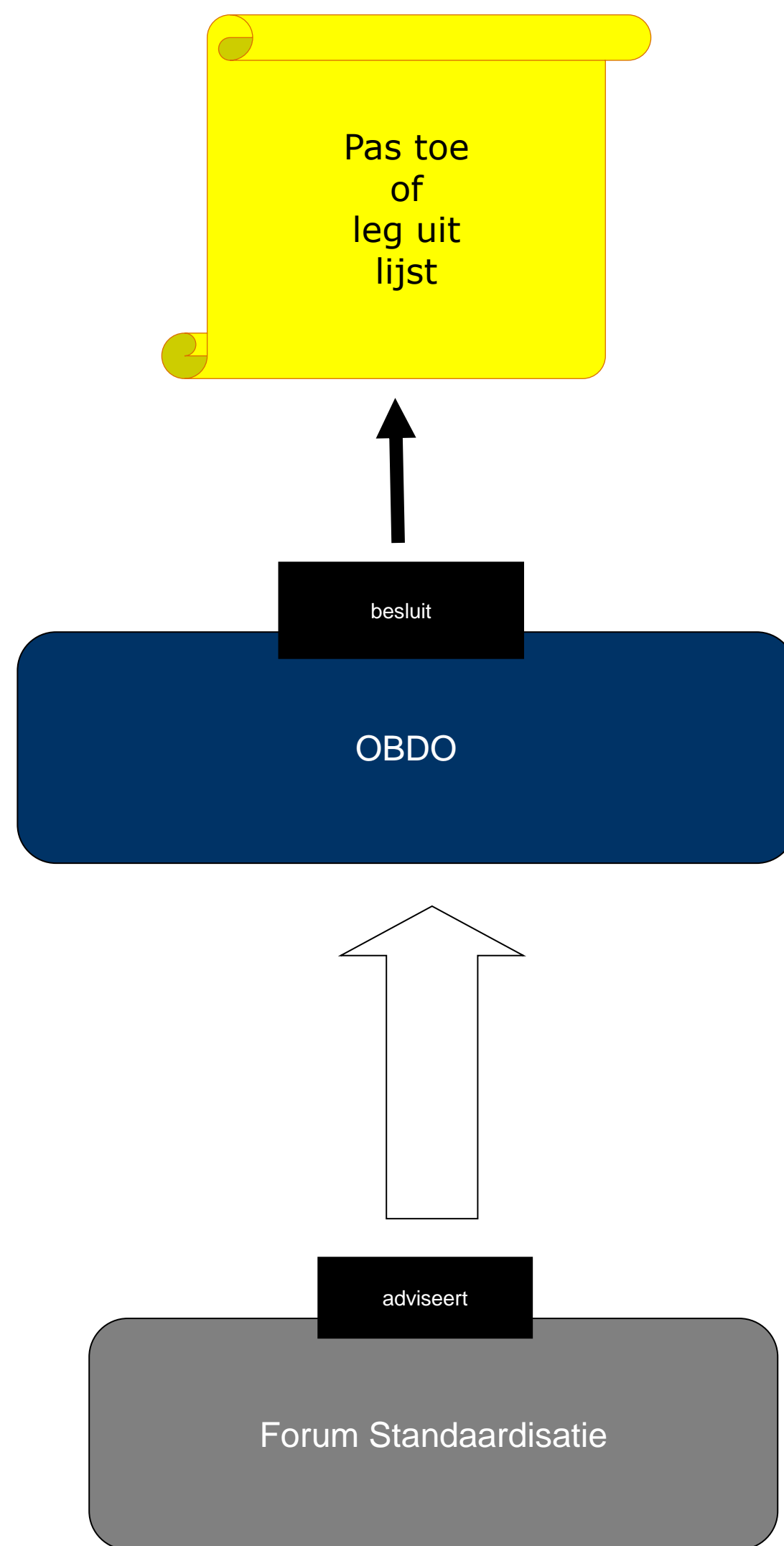
Sheets voor achter de hand

Forum Standaardisatie

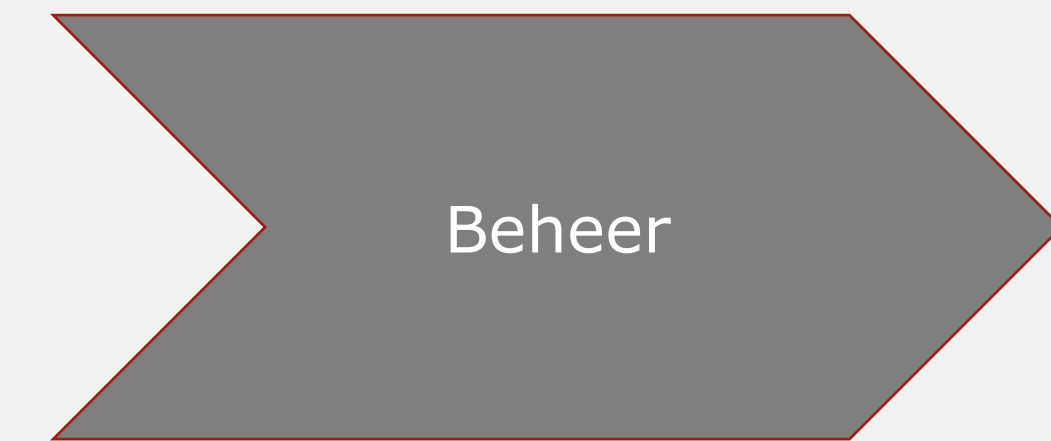
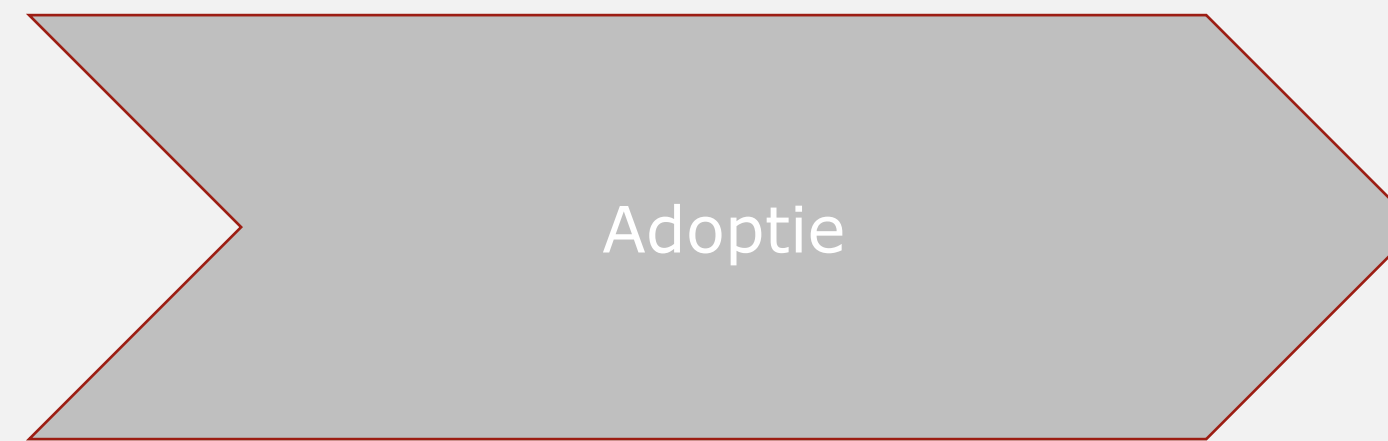
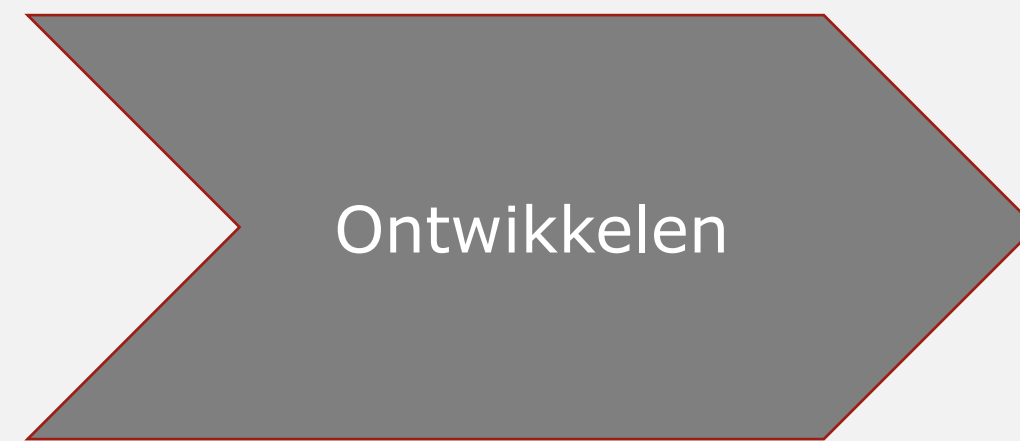
Standaard Samenwerken

23 maart 2023

80% van werk Forum =
'pas toe of leg uit'-lijst

Forum
standaardisatie
ontwikkelt zelf
geen standaarden

- Afspreken / Status geven door oa expert advies, Internetconsultatie
- Stimuleren
- Meten

- c) inhoudelijke indring te leveren bij het aanwijzen van wettelijk verplicht toe te passen open standaarden;
- d) het periodiek toetsen en het publiceren van de naleving van overheidsbrede afspraken over het gebruik van open standaarden, onder meer aan de hand van een jaarlijkse monitor en een halfjaarlijkse meting van het gebruik van informatieveiligheidsstandaarden en het aanspreken van achterblijvende partijen, onder meer via het OBDO, op het gebruik van de 'pas toe of leg uit'-standaarden en het naleven van het 'pas toe of leg uit'-beleid;
- e) het doen van voorstellen voor het verwijderen van standaardisatie- en open

Monitor Open standaarden 2022

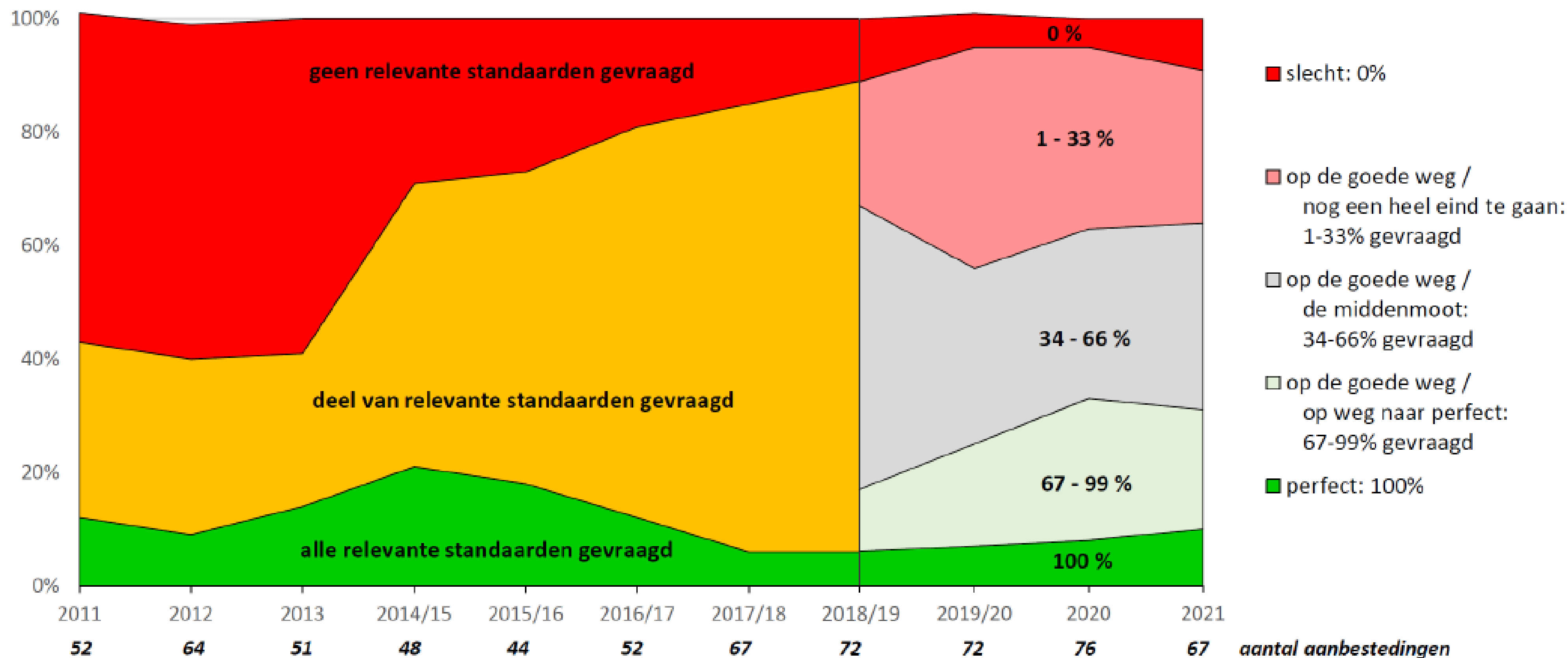
Onderzoek naar het gebruik van open standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie: bij aanbestedingen, in voorzieningen en per standaard

'Pas toe' bij aanbestedingen, 2011 – 2021

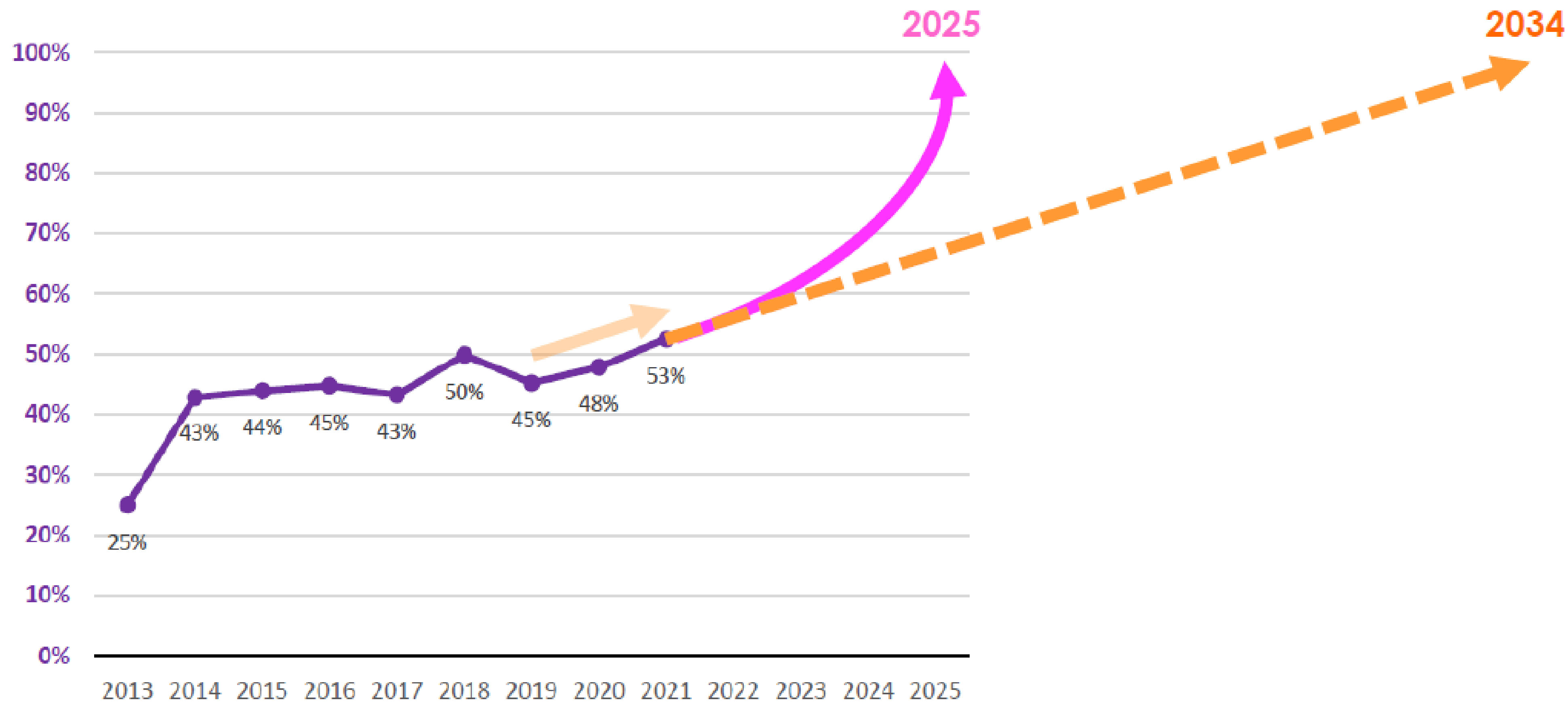
Rond de 50%

'Pas toe' bij aanbestedingen

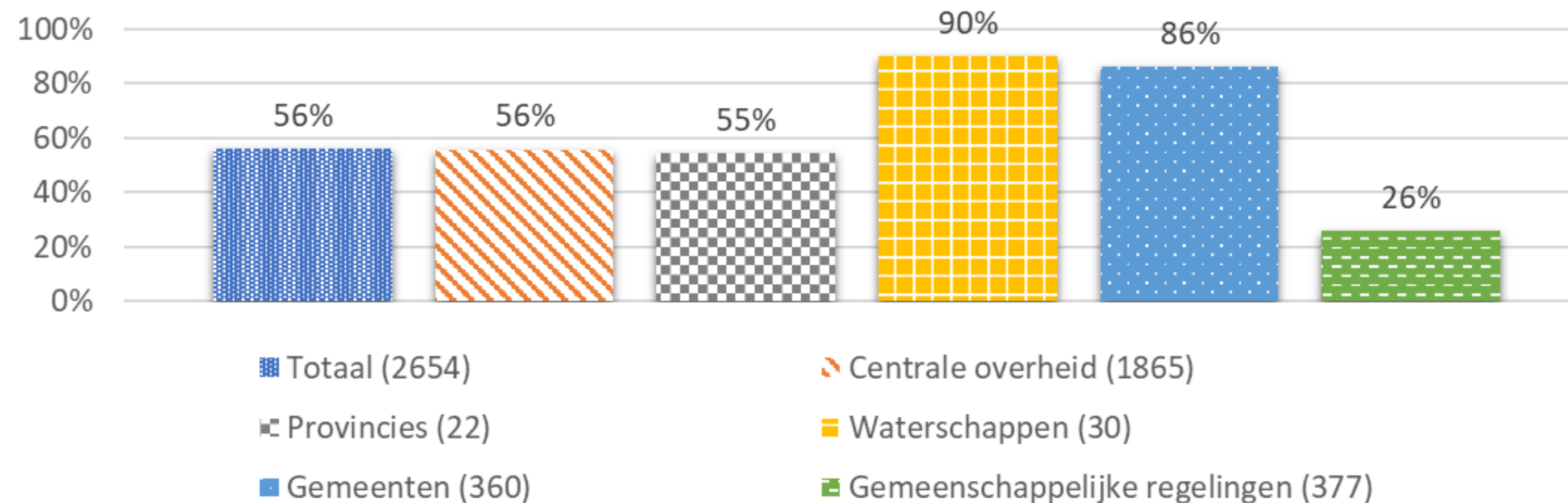
Extrapolatie van 'Pas toe' bij aanbestedingen: wanneer wordt 100% bereikt?

Forum Standaardisatie

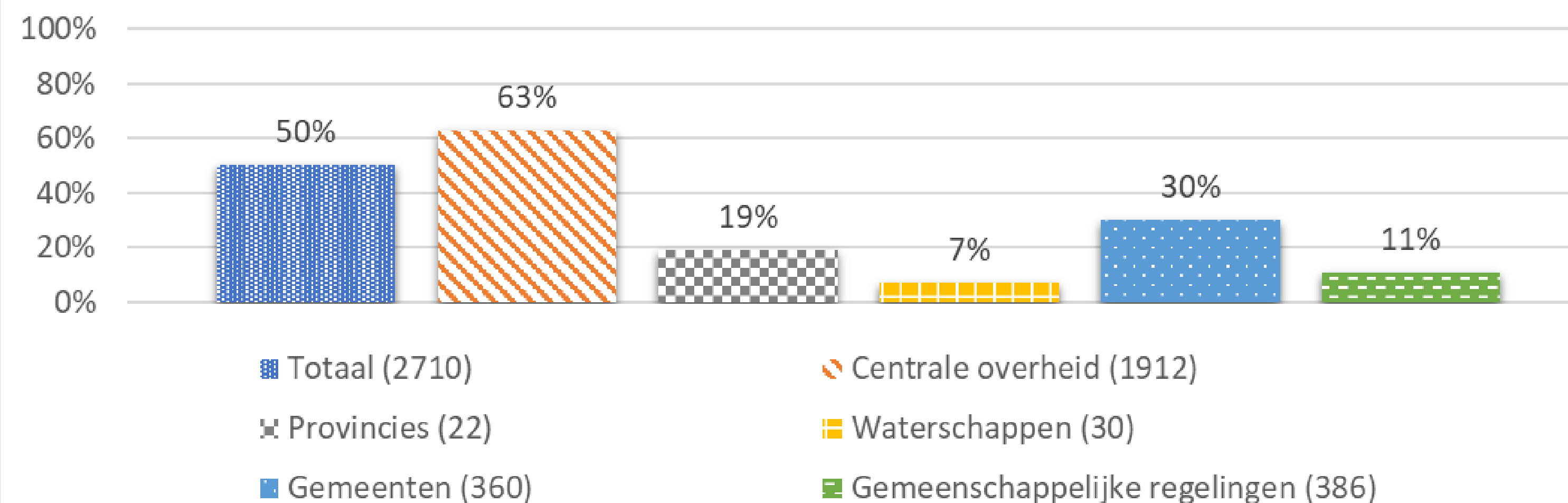
Standaard Samenwerken

% volledige adoptie alle webstandaarden per overheidscategorie

56%

% volledige adoptie alle e-mailstandaarden per overheidscategorie

50%

Forum en Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur

1. Standaarden zitten overal in GDI:
Basisregistraties, Federatief Stelsel Berichtenbox, PKIoverheid, eHerkenning e-Factureren etc. etc.
2. Adagium MIDO
"Afspraken boven Standaarden boven Voorzieningen"
3. Synergy MIDO en Forum (voorzitter Forum in Architectuurraad):
  - Achterblijvers over de streep helpen (traditionele rol)
  - Burger centraal (herkenbare en gebruiksvriendelijke digitale overheid)
  - Harmonisatie & standaardisatie kansen Signaleren Agenderen Adresseren (ook internationaal)

